

ONLINE jew ONLAJN? *

Sa mit-twaqqif tiegħu l-Kunsill tal-Malti kien konxju mid-diffikultajiet li kienet qed toħloq ir-regola ortografika tal-1984 dwar il-kitba tal-kliem mill-Ingliz. Il-kliem mill-Ingliz żdied sew fi lsienha u din ir-regola pjuttost qasira bdiet tinhass wiesgħa u vaga għal żmienna. Għalhekk il-Kunsill iddedika ghaxar snin shah għad-diskussjoni ma' kull min kien interessa u ma' min juža l-aktar il-Malti f'xogħlu. Sa ma wasal għad-deċiżjonijiet tiegħu, il-Kunsill qies li jisma' lill-ġħalliema tal-Malti u mhux, lill-awturi u l-pubblikaturi, lill-ġurnalisti u x-xandara, lit-tradutturi u l-qarrejja tal-provi, lill-impiegati tas-settar pubbliku, kif ukoll lill-pubbliku inġenerali.

Imxejna sewwasew kif għamilna fil-varjanti ortografiċi, qabel ma ppubblikajna d-Deċiżjonijiet 1, għax dak il-metodu ġàdem tajjeb u saħħaħnieh. Fil-bidu tal-2008 għamilna stedina pubblika għar-reazzjonijiet fuq is-suġġett u hriġna pubblikazzjoni bil-35 fehma li rċevejna. Din serviet ta' dokument għad-diskussjoni u fiha kien hemm ukoll ktibiet li taw ħarsa lejn il-kitba tal-kliem mill-Ingliz f'lingwi differenti. Fit-12 ta' April tal-istess sena organizzajna seminar li għaliex attendew 'il fuq minn 300 ruħ.

Wara dan is-seminar waqqafna kumitat konsultattiv, magħmul minn nies minn oqsma differenti, biex jiddiskuti s-suġġett fid-dawl tar-reazzjonijiet li harġu mis-seminar u mill-ktibet ippubblikati. Il-Kunsill tal-Malti ried jiġura li ma jiddeċidix qabel ma jkun sema' u wiżen il-fehma ta' kull min xtaq jikkontribwixxi halli d-Deċiżjonijiet 2, minbarra li jkunu msejsa fuq principji akkademici sodi, jirriflettu x-xewqat tal-pubbliku. Għalhekk impenja ruħu biex dan ix-xogħol ma jagħmlux b'għa jaġa.

Wara li l-ewwel kumitat ippreżenta l-abbozz bil-konklużjonijiet tiegħu, il-Kunsill ħass li kellu jifforma kumitat ieħor aktar tekniku biex jorqom l-abbozz

DAN L-ARTIKLU TAS-SUR THOMAS PACE
JAGħTI ĦARSA HAFIFA LEJN IL-PROċESS
TWIL TA' KONSULTAZZJONI LI WASSAL
GĦALL-AĞġORNAMENT TAR-REGOLA
TAL-KITBA TAL-KLIEM MILL-INGLIZ FIL-
MALTI LI WARΑ 34 SENA MA BAQGHETX
EFFETTIVA GħAL ŻMIENNA U GħAL MIN
JIKTEB BIL-MALTI

ippreżentat u jkompli jistudja l-aspetti li kienu għadhom pendent. Bdew jiġu organizzati wkoll laqgħat iżgħar ma' nies minn setturi partikolari li jużaw il-Malti f'xogħolhom biex id-diskussionijiet ikunu aktar iffukati fuq il-ħtiġijiet individwali tagħhom. B'hekk, id-Deċiżjonijiet 2 ikunu jistgħu jqisu wkoll kuntesti ta' postijiet tax-xogħol differenti, ngħidu aħna tat-tradutturi u tal-pubblikaturi.

Ftit xhur wara, it-tieni kumitat ippreżenta l-abbozz tiegħu fuq is-suġġett u l-Kunsill ħass li kien wasal il-waqt li jorganizza seminar pubbliku ieħor. Fit-18 ta' Ġunju 2016 ittellha t-tieni seminar li xxandar dirett fuq L-internet biex ikunu jistgħu jsegwuh l-emigrant Maltin, it-tradutturi u l-qarrejja tal-provi tal-UE, u l-Ġħawdexin li ma setgħux jingħaqdu magħna.

Wara dan is-seminar b'attendenza numeruża, il-konsultazzjoni baqgħet miftuha għal kull min xtaq jaqsam il-fehmiet tiegħu magħna fuq dak kollu li ppreżentajna. Wara li tqiesu l-fehmiet validi kollha li daħlu, thejja r-rapport finali li ġie approvat b'mod unanimu mill-membri tal-Kunsill.

Il-Kunsill Nazzjonali tal-ħsieħ Malti jirringrazza lil kull min ha sehem fl-eżerċizzju twil ta' konsultazzjoni billi esprima fehemtu direttament miegħu jew fil-meżzi tax-xandir. B'hekk id-diskussioni setgħet tkun aktar mifruxa u twassal għal proposti iżżejjed maturi. Il-fehma ta' kulhadd tiswa u l-Kunsill semagħha u studjaha.

*Online. Din kelma komposta u nhalluha miktuba bl-Ingliz; ara B1 fit-tabella li jmiss.

ID-DECIŽJONIJIET 2 FIL-QOSOR

A

LIEMA KELMA NUŽA?

Jekk kelma mill-Ingliz...

1

nista' nuža minflokha kelma oħra stabbilita fil-Malti li taqdini tajjeb għall-istess tifsira eż. **biljett** minflok **ticket**

ma nužahieq**2**

neħtiegħha tassew fil-kuntest li jkollie eż. **taħdit/diskors** vs **chatting**

nužaha**B**

KIF SE NIKTIBHA?

Jekk se nuža l-kelma mill-Ingliz...

1

inħalliha miktuba bl-Ingliz

jekk hija kelma komposta minn żewġ kelmiet jew aktar eż. **windscreen**, **roundabout**, **shock absorber**, **fire extinguisher**, eċċ.

2

niktibha bil-Malti skont ir-regoli stabbiliti tal-ortografija Maltija

jekk hi integrata fil-grammatika Maltija:

a. fin-nomi

ħlief dawk bil-plural mill-Ingliz '-s' eż. **kitla** - **ktiel** għax plural mīksur, **sors** - **sorsi** għax plural sħiħ, **brejk** - **brejkijiet** tal-karozza għax plural sħiħ, **mħux minħabba** l-verb korrispondenti **'bbrejkja** u **I-agġettiv/partiċċipju** **'bbrejkjat**

(Għan-nomi li jieħdu l-plural mill-Ingliz '-s', ara B3.)

b. fil-verbi

eż. **fajjar** - **fajjarna** - **tfajjar**, **'ċċarġja** - **ċċarġajna** - **tiċċarġja**

c. fl-aġġettivi/partiċċipji

eż. **'għaraxxjat/a/i**, eċċ.

3

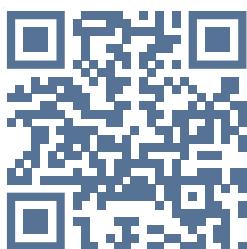
għandi għażla niktibhiex la Maltija jew la Ingliza

jekk mhix integrata fil-grammatika Maltija jew hija nom li jieħu l-plural mill-Ingliz '-s':

fin-nomi u l-aġġettivi/partiċċipji

i. jekk il-forma miktuba bil-Malti ma titbigħed viżwalment mill-forma Ingliza, nista' niktibha la Maltija eż. **helikopter**, **kamera**, **plastik**, **alkohol**, eċċ.

ii. jekk il-forma miktuba bil-Malti titbiegħed viżwalment mill-forma Ingliza, aħjar inħalliha miktuba bl-Ingliz eż. **foundation**, **shutter**, **drapp plain**, eċċ.

C

GħANDI NIMMARKAHA?

Jekk se nhalli l-kelma bl-Ingliz...

1

fil-kitba u f'dokumenti/grafika elettronika u ppubblifikata

ma nimmarkahieq**2**

f'kuntest pedagoġiku u/jew f'materjal maħsub għal tfal ta' età bikrija

nista' nimmarkaha

bil-virgoletti, korsiv jew b'xi mod ieħor